

נייר עמדה

בנושא: הצעת חוק בתי דין רבניים (קיום פסקי דין של גירושין) (תיקון - מרשם סרבנים אינטרנטי), התשע"ח-2017 (פ/4792/20)

מוגש לועדת החוקה, חוק ומשפט בכנסת

ח' טבת תשע"ט, 16 דצמבר 2018

מאת ד"ר רחל לבמור, טו"ר¹

פרסום שמותיהם ותמונותיהם באתר בית הדין הרבני של סרבני גט שנמלטו ממדינת ישראל, נהוג כבר כמעט שני עשורים. פרסום זה מהווה אחד הכלים הלגיטימיים של בית הדין הרבני בדאגתו לציות פסק דינו לחיוב או לכפיית גט. בהתפתחות "עולם" הווירטואלי והמדיה החברתית, ראוי לעגן כלי זה בחוק ביחס לכל מי שבית הדין קבע שהינו סרבן/ית-גט – הן הנמצא בארץ והן הנמצא מחוצה לה. יתר על כן, יש לציין שהעיגון בחוק יעזור למנוע תביעות טרדניות ללשון הרע וכדומה, שהן כלי נוסף של סרבן/ית הגט בהתשת בן/בת הזוג.

מעבר לכך, למרות הנטייה לחבר בין העניינים הנלווים לגירושין (כגון חלוקת רכוש ומשמורת ילדים) לעניין הגירושין עצמם, במקרים של סרבנות-גט סרבן/ית הגט עצמו חושף את הצורך היום להפריד בין סידור הגט לבין כל העניינים הנלווים לגירושין אשר ניתנים לדיון וקביעה לחוד מהדיון בחיוב הגט.

לדוגמה, טענה לפגיעה אפשרית רחוקה בילדי הסרבן/ית בעקבות פרסום שמו ותמונתו של הסרבן/ית, היא באחריות ההורה ויש לו/ה דרך קלה למנוע פגיעה אם ישנה בכלל – מתן הגט. ההורה הוא זה שאחראי לבריאות הנפשית של ילדו ואחראי למציאת האיזון בין מעמדו האישי למעמדו כהורה. בתביעת גירושין, בית הדין אמור לקבוע לגבי הגירושין. העניינים הנלווים לגירושין מגיעים להתדיינות בתיק נפרד מהגירושין עצמם. ראוי לציין כאן שזה בדיוק סוג ה"נשק" שסרבני-גט רבים

¹ רכזת פרויקט מניעת עיגון וסירוב-גט, תנועת 'ישראל הצעיר' בישראל והסוכנות היהודית; חברת קואליציית עיקר.

משתמשים בו כאשר מערבים את הילדים במאבק בין איש ואישה – כגון עירוב מזונות הילדים ומשמורתם – וכך גורמים עוול במו ידם לילדיהם שלהם.

באופן עקרוני, נקודה זו לא צריכה להיות שיקול כשמדובר בתביעה בין איש ואישה שבמהותה מתייחסת ליחסים ביניהם בלבד, מבלי להתייחס למשמורת ילדיהם (אם ישנם) או טובתם. להבהרת עיקרון זה, ניתן לדמיין את המצב אם בתי משפט בישראל וברחבי העולם היו לוקחים בחשבון את טובת הילד בקביעתם האם על בני הזוג להתגרש בכלל. הרי סביר להניח שבתי משפט היו מונעים מההורים את הגירושין בכלל עד שילדי בני הזוג יגיעו לגיל בגרות. הגישה המתאימה היא כפי שציינו – דיון בקשר בין בני זוג לחוד ודיון במשמורת ילדים וטובתם לחוד.

גם לפי המסורת היהודית, במקורות ההלכתיים, ההלכה מפרידה בין שאלת היחסים בין הורה לילד לבין שאלת החיוב להתגרש. בשולחן ערוך, חלק אבן העזר, שני נושאים אלו נידונים וההלכה נקבעת בסימנים נפרדים. כשרוב החלק הזה של השולחן ערוך עוסק בגירושין, סימן ע"א עוסק במזונות ילדיו של אדם ללא כל קשר עם הוא נשוי לאמם או לא נשוי לאמם, וללא כל קשר אם הוא בהליך גירושין או חי עם אמם בברית הנישואין בשלום. החובות של ההורה לילדיו עומדים בפני עצמם, ואלו הם הקשורים לטובת הילד – לא עצם הגירושין.

על כן, ראוי להתייחס להצעה זו כהענקת סמכות מתאימה ומידתית הניתנת לבית הדין הרבני בכדי להביא לגירושין בזמנם בין בני זוג, כשנקבע על ידי בית הדין שיש צורך בגירושין ואחד מבני הזוג אינו מציית להחלטה זו.